

Fra hvalp til Unghund

Fra hvalp til Unghund.

AFHENTNING AF HVALP.

Ved afhentning af hvalp bør man altid være to, så **hundeføreren** har mulighed for at sidde med hvalpen i skødet, så den ikke bliver utryg under kørslen, da den lige er blevet skilt fra sine søskende og de vante omgivelser.

Ved afhentningen er det vigtigt, at der skabes tryghed for hvalpen, så hvis HF alligevel afhenter hvalpen alene, er det en god idé at HF medbringer en lille papkasse eller lignende, som er foret med et håndklæde eller andet. På den måde kan HF nemt ""trøste"" hvalpen, ligesom den ikke tumler rundt i bilen.

Hunden bør placeres lavt så langt fremme i bilen som muligt for at undgå køresyge. Er transportturen lang, bør man holde pauser og hvalpen luftes undervejs for at undgå utryghed/køresyge. I den forbindelse er det en god idé at aftale med opdrætteren, at han ikke har fodret hvalpen før afhentning, da det formindsker risikoen for køresyge.

Hvalpen bør afhentes tidligt på dagen, da hvalpen skal have rigtig god tid til at undersøge sine nye omgivelser samt lære sin nye flok lidt at kende, inden man går til ro.

Hovedreglen må være, at hvalpen hentes hjem i en alder af 8 uger. Det er **forbudt** at overdrage hundehvalpe der er under 8 gamle, eller indføre dem fra udlandet, med mindre de overdrages/indføres sammen med deres moder. Bekendtgørelse nr. 817 af 22/6 2004.

Ikke kun er det forbudt, men det er også uansvarligt mod hvalpen. LAD SÅ VÆRE!

Undgå så vidt muligt at hente en hvalp hjem, når den ligger i alderen 13 – 16 uger. Dels går man glip af de vigtigste uger i hvalpens liv (socialiseringsfasen) og dels er hvalpen i rangordningsfasen - med de problemer det kan give.

Man har groft sagt kortere tid til at nå, det man skal nå, og tiden rækker ikke altid til.

Har man mulighed, er det en rigtig god idé at afholde en uges ferie i forbindelse med at man får sin nye hvalp hjem.

For at undgå dårlig mave bør man i begyndelsen fodre med det samme hvalpefoder, som hvalpen er vant til fra opdrætteren.

- Købskontrakt: Husk det – der er jo alm. købsgaranti – En hund er en ting.
- Husk ændring af ejerforhold i Dansk Hunderegister og Dansk Kennel Klub (Begge dele sørger opdrætteren normalt for), men det er ejerens ansvar, jf. bekendtgørelse nr. 1500 af 20. december 2004.

HJEMME I NYE OMGIVELSER.

Hvalpen bør i eget tempo undersøge sit nye hjem og omgivelser. Har man små børn i huset bør de instrueres om, ikke at "overfalde" hvalpen, men lade hvalpen søge kontakt til dem, så der skabes tryghed parterne imellem. Når hvalpen er træt – det sker hurtigt – skal den have fred, så den har mulighed for at sove. Mangel på søvn hos en hvalp kan udvikle stress.

Vi mennesker elsker at æ hunden med hænderne – helt OK, men lad være med at føre hænderne ind over øjnene. Vil du selv synes det er rart, at jeg nusser dit ansigt ved at holde hænderne over øjnene? Nej vel!

Børn bør kun lege med hvalpen under opsyn af voksne.

Børn skal lære, man løfter ikke hænderne op. Hold hænderne nede = og hvalpen hopper ikke op, Simpelt.

Man skal være særlig opmærksom på, at børnenes leg med hvalpen ikke bliver for voldsom, men at børnenes leg hele tiden foregår på hvalpens præmisser. Børnene skal ligeledes være instrueret om, at hvalpen har et sted, hvor den har "helle", og kan søge hen, når den trænger til fred og ro.

Det er strengt forbudt at vække eller på anden måde distrahere hvalpen. Den sover!

Her tænkes der på hundekassen eller lignende.

Der vil nemt opstå situationer, hvor man er nødsaget til at stoppe legen, da den hurtigt kan blive meget voldsom. Hvalpen opfatter jo barnet som en ligestillet. Skal man f.eks. miljøtræne eller på anden vis aktivere sin hvalp, må børnene ikke have leget med hvalpen inden. – Energi!

Hundeføreren håndterer altid hvalpen, således at hvis den kommer ud for en hændelse, så ved man, hvad der skete. Anden hånds oplysninger kan man ikke stole på.

GIVE EN GODBID

En godbid gives altid ved at lægge godbiddet i den åbne hånd, hvorefter man sætter tommelfingeren på godbiddet. Præsenterer godbiddet for hvalpen, der nu IKKE bider.

Når hvalpen snuser til hånden/godbiddet bliver den samtidigt præsenteret for hundeførerens fært. Den lærer, at den menneskelige fært er en positiv oplevelse.

Ingen hund i verden bider i hånden med denne metode.

RENLIGHED.

En hvalp skal besørge, **når den har sovet, når den har spist og når den har leget.**

Hvis hvalpen bliver rastløs, kan det være et tydeligt tegn på, at den skal gøre sig ren. Er man så heldig at eje en have, skal hvalpen straks derud. Når den har besørget, skal der roses – roses – og atter roses, så hvalpen bliver bekræftet i, at den slags foregår i haven og ikke på gulvtæppet.

Bekræftelse er fx at give en godbid.

Det kræver opmærksomhed fra HF, at gøre hvalpen renlig. Jo mere opmærksomhed – jo hurtigere går det. Gør hvalpen tegn til at ville besørge indendørs, kaldes den straks over mod den dør, man ønsker, at hvalpen skal søge til, når den skal ud og besørge. Herved lærer den (hvis man er konsekvent) hurtigt hvilken dør, den skal søge til.

Ved sengetid skal der sørges for tryghed - ved simpelthen at sove sammen med hvalpen på en madras på gulvet i ca. 8 dage - der hvor man ønsker at hvalpen til dagligt skal have sit hvilested. Hvalpen har jo aldrig sovet alene.....!!!

Der skal knyttes ubrydelige bånd mellem hvalpen og dens nye flokfører (dig).

Der skal tålmodighed til, da det kan hænde, hvalpen skal ud flere gange i løbet af en nat. Og hvis man ikke gider gøre dette, så kan der bliver der en unghund til salg ved ca. 10 mdr. alderen.

Husk også helt fra starten at vænne hvalpen til, at du kan løfte og bære den rundt. Sæt den op på et bord og undersøg dens poter, tænder, ører m.v. – Se flokforholdsskemaet sidst i kompendiet.

En transportkasse/trækasse kan med fordel bruges som ”opbevaringssted” i hjemmet når man selv er optaget af egne gøremål. Kassen placeres i huset så hvalpen kan se dig, og ikke føler sig alene. Når den er i transportkassen, kan den ikke lave ulykker, så du slipper for at skulle holde øje med hvalpen hele tiden. HF får tid til i ro og mag at ordne sine egne ting - uden at der opstår konflikter med hvalpen. Enhver konflikt situation bør undgås. Den tid, som tilbringes sammen med hvalpen **SKAL** være kvalitetstid. Hvis man ikke har tid, er det bedre at placere hvalpen i transportkassen, som den meget hurtigt vil opfatte som værende dens hule. Men der skal være legetøj – ikke kun en men mindst 20 forskellige ting. Bare se ind på et børneværelse. Der er lidt mere end et cykelhjul og en kæp.

MILJØ.

I den første periode - **8 til 12 uger**, føler hvalpen, at intet er farligt for den. Altså hvis den ellers har haft en ordentlig og sund opvækst de første 8 uger hos opdrætteren. Det er derfor vigtigt, at den får mulighed for at møde så mange forskellige mennesker og miljøer som muligt.

Tag hvalpen med i gågaden, hvor der er masser af mennesker, som altid med glæde vil kæle og klappe en hvalp. Hvis børnene går i børnehave eller skole, så prøv at lave en aftale med lærer eller pædagog, så hvalpen får mødt en masse børn. Tag den med på arbejdet, hvor der kan findes mørke rum og glatte gulve videre til havnemoler – togstationer – trafik – elevatorer – parkeringspladser. Det er sådan set kun fantasien, der sætter grænser. Se miljøskemaet sidst i kompendiet.

En hvalp i den alder sover gennemsnitligt 20 timer i døgnnet, hvis den får lov. En hvalp som pga. træthed bliver presset i miljøet, kan blive usikker og stresset. Den positive miljøtræning, som hvalpen får blandt andre mennesker – mænd – kvinder – og børn, glemmer hvalpen aldrig. Omvendt indlæres ubehagelige oplevelser hurtigere og stærkere. Dog kan hvalpen blive skepsis over et eller andet, men så skal hundeføreren fortsætte med objektet – man må gerne små nykke hvalpen med. Vis hvalpen, at I ikke er bange/skeptiske. ”Hvis hundeføreren ikke tør gå frem, så tør hvalpen heller ikke”.

Tilstræb at hvalpen leger med ”ligesindede” hunde, der accepterer en hvalp.

Alle normale hunde elsker hvalpe, men med en forkert/dårlig prægning under opvæksten – så ved man aldrig hvor det går hen ad.

En hund lærer og genkender en anden hund ved at snude til analkirtlerne.

- Ikke snude mod snude med stamme liner.

En hvalp skal have lov at bevæge sig og være aktiv - lige **så længe den selv ønsker det.**

Skaderne opstår først, når hvalpen presses ud over sin naturlige grænse (f.eks. løbe sammen med en voksen hund eller familien på skovtur).

I naturen bliver tæven træt af hvalpene omkring 7 – 8 ugers alderen. De begynder at få fast føde og dier ikke længere. Indtil denne alder er det ubetinget alene tæven, som har opdraget og præget hvalpene.

Omkring 8 ugers alderen kan hannen (dig) bidrage til opdragelsen af hvalpene. Lederskabet fra hundeføreren bliver gjort klart – gennem leg og vores bestemte adfærd via

KÆRLIGHED – KRAV – OG KONSEKVENNS.

En god øvelse kan være at invitere hvalpen til leg, ved at lægge sig ned på gulvet, lade hvalpen kravle rundt på HF. Slikke dig i hovedet, som hvalpen meget ofte vil gøre for at tigge mad. Hvis du ikke bryder dig om at blive slikket i ansigtet, kan du evt. holde en hånd op for, så hvalpen tror den slikker dig i ansigtet, men rent faktisk slikker dig på hånden. På den måde undgår du samtidigt, at blive smittet med orm.

TRÆKKE LEG

Tag en gammel trøje på, så hvalpen kan få lov at bide og ruske i dig, men husk at følge hvalpen – den skal vinde. Du må flytte dig, for en hvalp kan ikke trække 70 – 100 kg. Et håndklæde kan også bruges..... og så videre – selv et grønt viskestykke.

Det er hundeføreren, der bestemmer, hvornår kontakten/legen slutter, og HUSK: legen er på hvalpens betingelser.

DET MÅ DU IKKE:

En hvalp vil altid gøre ting, som ikke passer ind i vores verden. Bider i os, hopper op ad os, henter sko og så videre.

<<<**ptsch**>>> er en lyd hvalpe kender. Den stammer fra hvalpekassen, hvor tæven styrer flokken med fnys + skubber til hvalpene, når de skal stoppe med en adfærd.

Eksempel bider hvalpen i buksebenet = ptsch og skub hvalpen + du gå helt 100% i ro i nogle sekunder.

Der ROSES aldrig, når en adfærd skal fjernes..

og brug dog lydene, som hvalpen kender!

DÆMPENDE SIGNALER.

Mange hvalpe er utrolig drift stærke, hvilket gør at man fejlagtigt kan tro, at man kan blive ved med at træne – træne – og træne uden at give hvalpen ro.

Ud fra et driftsmæssigt synspunkt er det også muligt, at driften ”kan bære” hunden gennem øvelsen. Men hvalpens mentale tilstand kan ikke altid følge med, hvorfor den bliver stresset, hvilket senere kan føre til store lærings- og adfærdsproblemer.

De mest almindelige dæmpende signaler.

- Slikke sig om snuden / læberne
- Kigge væk / kigge ned i jorden
- Smaske
- Blinke
- ”Klapre” med munden (som om hunden fryser)
- Snuse i jorden
- Vende hovedet væk / vende siden til
- Sætte sig ned evt. med siden eller ryggen til
- Rejse sig og gå længere væk
- Gø –(*tænk her på hunde, der gør under lineføring/fri ved fod*)
- Give pote
- Lægge ørerne tilbage (*typisk sammen med overdreven logren med halen*)
- Logre med halen
- Ryste sig
- Gabe
- Lægge sig ned – (*lægge sig på ryggen er et totalt underdanighedstegn*)
- Gemme hovedet under forpoterne
- Bevæge sig langsomt
- Stå helt stille - fryseposition
- Urinere
- Omdirigeret adfærd (*altså gøre noget andet end kommandoen byder fx rulle rundt, klø sig o.s.v.*)

Hundens dæmpende signal er altså typisk noget, der adskiller sig fra den enkelte hunds normale bevægelsesmønster.

Men husk at se på selve situationen. Hunden kan jo være træt og derfor gabe.

Enhver hundefører bør lære om de dæmpende signaler og bruge dem under arbejdet.

Hvalpens sprog skal respekteres – ellers

TRÆNING eller LEG!

Der er enkelte øvelser, man bør sætte i værk straks som 8-9 uger.

- Indkald
- Trækkeleg
- Sit - Dæk - Stå (i nævnte rækkefølge)

Sporttræning først når hunden er ca. 5 måneder – tandskiftet skal helst være overstået eller godt i gang – før er hvalpens faser vedr. jagt og forfølgelse ikke udviklet.

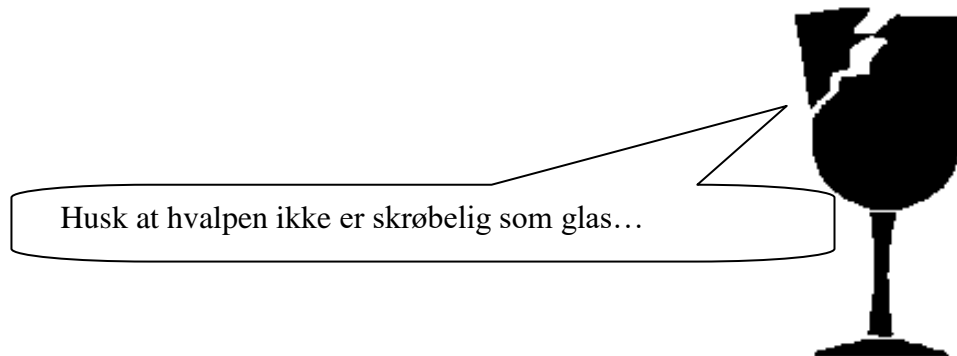
Indtil da leger man med sin hund – hygge og ros – ikke stille krav.

Tænk på barnet, der begynder at skrive, men nogle af bogstaverne står spejlvendt – man roser barnet og en dag - helt af sig selv, står bogstavet rigtigt.

Krav – nej!

Gjorde barnet det grundet ros, motivation og modelindlæring?????

Der er også rigeligt at se til – se senere i hæfte om skemaet over miljø og flokforhold.

DEN GAMLE HUND og hvalpen.

Det optimale for hvalpens mentale udvikling er, at den fra starten er alene sammen med sin familie i det nye hjem.

Hundetræningsdagene bør koncentrere sig om hvalpen, der skal stimuleres mentalt og have en masse nye oplevelser.

Alternativet:

1. Den gamle hund bør ikke befinde sig i hjemmet, når hvalpen ankommer til sine nye omgivelser. Så enten må man få passet den gamle hund eller evt. stille den i en boks, så hvalpen har en mulighed for i fred og ro selv at undersøge sine nye omgivelser.
2. Når hvalpen skal præsenteres for den gamle hund, bør man være meget opmærksom på, hvordan den gamle hunds adfærd i forvejen er overfor hvalpe. Man kan starte med at præsentere dem for hinanden på et neutralt sted og ikke på den gamle hunds revir.
3. Når de senere skal præsenteres sammen i hjemmet, bør man være opmærksom på, at den gamle hund kan have besidder trang overfor egne sovsteder, legetøj eller lignende, hvor den kan forsøge at sætte hvalpen fysisk på plads, hvis den kommer i nærheden af noget af dette.
4. Det er tilladt at hjælpe den gamle velopdragne hund, der siger fra over for en hvalp. Der brummes og knurres, men hvalpen respekterer det ikke. Så rejser hundeføreren sig og får hvalpen væk. Tag nu bare fat – hvalpen er ikke skrøbelig som glas.

Man skal være meget opmærksom på, at selvom hundene er adskilt, vil der aldrig herske tvivl om, at det er den gamle hund som bestemmer på reviret, hvilket kan være med til at hæmme hvalpens mentale udvikling.

Når der skal luftes, skal hundene helst **luftes hver for sig**, ellers vil man opleve, at hvalpen bare følger efter og fokuserer på den gamle hund (artsfælle) i stedet for på sin nye flokfører. Derved får hvalpen ikke tid og mulighed for at undersøge omgivelserne i fred og ro og bearbejde de nye indtryk.

En svag familiehund

Har man en ”svag” familiehund, der er bange for pludselige lyde, biler eller lignende. Den nye hund bliver meget let som den gamle hund – især hvis det er en ”Vovhundus Idiotus” Husk modelindlæringen kører i baggrunden, og hvalpen får den samme holdning og adfærd til de forskellige problemer.

HVALPENS ALDER.

Hvalpens faser er en kort omtale af de forskellige tidsfaser og skal bruges som vejledende og ikke som en færdig løsningspakke.

Derfor – pas på med konsekvens og lederskab. Træn desuden med lyst og engagement - på hundens betingelser - og med ”redskaber” som hunden finder spændende.

Hvor gammel er hvalpen?

Tidligere sagde man 1 menneskeår = 7 hundeår, men det passer ikke helt. Nedenstående tabel rammer nok meget rigtigt med variationer.

3 hunde mdr.	= ca. 4½	menneske år
6 hunde mdr.	= ca. 10	menneske år
9 hunde mdr.	= ca. 14	menneske år
12 hunde mdr.	= ca. 18	menneske år
18 hunde mdr.	= ca. 20½	menneske år
24 hunde mdr.	= ca. 23	menneske år
30 hunde mdr.	= ca. 25½	menneske år
3 hunde år	= ca. 28	menneske år
5 hunde år	= ca. 32	menneske år
6 hunde år	= ca. 40	menneske år
11 hunde år	= ca. 60	menneske år

En anden meget vigtig egenskab hos menneske og hund er, at de er i stand til at lære gennem iagttagelse (Modelindlæring).

Som et lille barn efterligner forældrenes eller andres måde at udtrykke sig på, overtager også en hvalp bestemte adfærdsmønstre fra ældre hunde - hvis den regelmæssigt er sammen med dem eller ofte iagttager dem.

HOV – lagde du mærke til, at din hvalp er total voksen 10 mdr. efter du fik den.

Do har travlt og kan ikke bare hvile på laurbærrene.

HVALPENS FASER

<i>Levetid</i>	<i>Fasens navn</i>	<i>Hvad sker der i tidsrummet.</i>
0 - 2 uger	Vegetative	"Bare vokse" – begyndende udvikling af sanserne, specielt lugtesansen. Øjnene åbnes. Har bl.a. medfødte reflekser som: Søgen efter mad – orienterer sig i cirkler.
3 – 5 uger	Overgang	Ørerne er nu også åbne. 21.dag: hvalpene forlader lejet og begynder at undersøge omgivelserne. Flokprægning – kontakt med andre dyr og mennesker. Spæd udadrettet kontakt – nysgerrige.
4 – 7 uge	Prægning	Interessen for jagt vågner, lugtesansen videreudvikles. Dominans og forsvarslyst oparbejdes igennem leg. Snæver/ringe prægning på forskellige mennesker i den periode giver en sky og reserveret hund resten af livet. Hvalpen SKAL præges på andre individer
8 – 12 uge	Socialisering	Husk: Prægningsfasen fortsætter parallelt indtil 12. uge Hvalpen lærer let nye indtryk – derfor start med: miljøarbejde – glatte gulve – trapper – mørke. Hvalpen "er ikke bange for noget som helst" i denne periode. Renlighed – være alene hjemme. Læring af: Indkald – sit – dæk – stå – trækleg.
13 – 16 uge	Rangordning	Kan være følsom for nye påvirkninger. Halv kønsmodning. Kan blive bange på livstid ved angstpåvirkning. Øget produktion af mandlige kønshormoner, som bevirker en højnelse af aggressivitet og dominans. Sørg for, at hvalpen ikke får dårlige oplevelser! Tid til lederskabsøvelser - hunden <u>skal</u> have lært indkald inden periodens udløb.
4 - 7 mdr.	Flokdannelsesfasen	Rolig periode. Man kan så småt begynde at kræve noget. Velegnet til indlæring uden tvang. NB: Kontrollerer at hvalpetænderne falder ud.
7 – 10 mdr.	Fysisk kønsmodning	Varer ca. en måned – hunden kan se ud som om den har glemt alt. Hormonal ubalance. Løbetid for tæver første gang. "Teenagealderen".
10 – 17 mdr.	Dressurperioden.	Rolig periode. Nu kan træningsmængden øges.
17 – 22 mdr.	Psykisk kønsmodning	Også her er mulighed for hormonale forstyrrelser.

Dette er et godt grundprincip, men perioderne ruller ind over hinanden.

Prægningsfasen fra 4-7 uger.

Stor betydning for den senere udvikling og opfattelse af omverdenen.

Skal præges på mennesker dvs. **lære at omgås mennesker og hunde**, så hvalpen betragter disse som artsfæller.

Ved hjælp af næsen lærer hvalpen at indtage anden føde end modermælken.

Begynder at lege jagt/forfølgelseslege.

Man ser dominans og forsvarsløst, som er grundlag for senere omgang med andre hunde.

Denne fase er utrolig vigtig, da den er en forudsætning for, at hunden kan omgås os og omvendt – dvs. hunden præges på os mennesker. Prægningen er vigtig, fordi hvalpen for alt i verden skal ønske denne kontakt og ikke blot have den som et nødvendigt onde. Herigennem skabes et billede af mennesker som artsfælle overfor hvalpen, hvor den i sin naturlige adfærd og udtryksmåde betragter os som medspiller.

Det betyder, at den hund som en gang er blevet præget på mennesker, for evigt vil betragte mennesket som en artsfælle. Præges den på fx ænder, så er ænder også artsfælle. Og så videre....

Hvis en hvalp ikke er blevet præget på mennesker – så har man fået et kæmpe arbejde i at give hvalpen en åbenhed og tillid generelt. Vær derfor opmærksom på valg af hvalp i en evt. købesituation.

Hvem er øverst eller nederst i flokken, kan ses i f.eks. et kuld hvalpe. Inden et valg foretages vil det være udmærket at vide, hvordan man som hundeejer selv er skruet sammen, og om man har haft hund før.

Husk på, at den stærkeste hund i kullet typisk også er den mest dominerende, og dermed den mest krævende hund i træningsøjemed.

Blev hvalpene testet via hvalpetesten!

Et spørgsmål: Hvor er hvalpene vokset op – i køkkenet eller ude i laden?

Hvis man ikke må komme på besøg – Hvis man ikke må se tæven – Hvis man ikke må se redekassen – Hvis man kun må se en hvalp af gangen = så gå igen!!!!

Vær dog bare lidt kritisk i dit valg af kennel.

Socialiseringsfasen fra 8-12 uger.

Lederprægning og knytning til flokføreren starter. Hundeføreren overtager nu en stor del af opdragelsen. Husk at prægningen på mennesker fortsætte i denne periode.

Man skal betragtes som en **GUD** og hvalpen undervises i samarbejde med hundeføreren.

”Det er set” at nogen skælder, smælder og råber af hvalpen = Menskelis idiotus!

Villighed + lysten til at lære grundlægges bl.a. gennem øvelserne sit – dæk – stå.

Motorisk udvikling – jagt-kampelege – trækkelege, hvor hvalpen vinder.

Byttedriftsfremmende øvelser! F.eks. med bold, men tænk dig om. Det er ikke lige meget, hvordan bolden kastes. Bedst er det at kaste bolden/genstanden ind i et område, hvor hvalpen skal lede efter den.

Man får to ting ud af det – dels lærer hvalpen at søge og den tager bolden/genstanden stille og roligt uden at beskadige tænderne.

Forfølgelsen af bolden skal vare i mindst 3-4 sek. – den tid en hund er om at forstå.

I denne fase leger hvalpene meget med hinanden, og denne periode er derfor fyldt med megen aktivitet. Her bliver den første rangorden og flokforhold dannet igennem hvalpenes leg.

Hvalpene finder ud af, hvem der er stærkest både fysisk og psykisk, og dette bliver grundlaget for det senere flokforhold – bla! – bla! – bla! – NEJ NEJ NEJ.

Det er jo hundeføreren, som hvalpen skal lege med og derigennem udvikle flokforholdet.

Lær hvalpen at elske dig – den har jo ikke valgt dig!

Rangordningsfasen 13-16 uger.

- **1 kritiske fase.**

Forøgelse af kønshormoner.

Øget dominans og aggressivitet kan føre til at flokforholdet bliver defekt.

Flokken skal have afgjort sin rangorden før den rigtige jagtundervisning begynder.

Slagsmål, aggressivitet og uro i flokken hersker i denne periode, indtil rangordenen er fastlagt =

Sikke en gang ævl, hvis hundeføreren har gjort det man skal i socialiseringsfasen.

Hvis hundeføreren ikke gad eller man en hvalp skifter hjem i rangordningsfasen, ja så skyld dig selv, hvis det går galt senere hen.....!!!!!!!

Hvalpene nærmest hænger ved hundeføreren i denne periode, derfor skal hund/fører forholdet stå i højsædet. En dobbeltkonfekt som kan være meget svær at balancerer på.

Dominans.

Hvalpen udnytter den forøgede aggressivitet ved at tilkæmpe sig ”magtpositioner” – her kan dominansen overudvikles.

Det er her PTSCH og berøring skal i gang. Husk nu at stå helt stille så hvalpen kan lære (3-4 sek.)

Egentlig fysisk straf er meningsløs:

- Hunde med stort dominansanlæg kan udvikle aggression mod alt. (Bider alt)
- Hunde med normalt dominansanlæg kan udvikle artsaggression. (Bider andre hunde)
- Hunde med lille dominansanlæg dæmper deres selvsikkerhed. (Nervøs – tør ikke)

Ja hundeføreren har et **KÆMPE** ansvar her!

I denne fase etableres rangordenen for alvor og der tales her om den første kritiske fase mellem hund og fører.

Det er således vigtigt, at lederskabet bliver i orden og at kontakt mellem hund og fører er godt.

En hund med stor dominans kan fylde for meget i hjemmet – hov huskede du PTSCH berøring eller hvad gjorde man.

Lad være med at menneske afstraffe hunden, hvilket kun fører ekstra dominans.

En hund med lille dominans får gentagne nederlag, hvilket kan give en meget underdanig hund. Usikkerheden er tydelig og det er derfor vigtigt, at hunden kan mærke, at føreren bakker op – ellers kan varige skader opstå.

Jamen det stod da lidt længere oppe – ja, men hundeførere husker elendigt, derfor det skal gentages.

Flokdannelsesfasen fra 4-7 måneder.

En ”rolig” periode, hvor hormonerne igen kommer i balance.

Flokforholdet skulle gerne være etableret og nu skal ”cementen” tørre ordentligt.

Ulven vil være nået til efteråret og dens bytte begynder at vandre – ulvene samles og følger efter – hvalpene får lov til at gå med på jagt og kan magte/overkomme mere indlæringsmæssigt.

Grundet den manglende psykiske modenhed bør enhver træning ske uden brug af tvang/straf.

Rangordenen skal være etableret - hunden er inde i en rolig periode.

Her er det vigtigt at opbygge kontaktforholdet mellem hund og fører yderligere og fastholde konsekvensen i træningen – brug ikke tvang eller straf. Benyt i stedet byttedriftsfremmende øvelser som hente-bringe øvelser – slip – standøvelser – liggende markering – og så videre....

Tandskiftet:

Tandskiftet indtræder i denne periode. Vær især meget opmærksom på, at hvalpens hjørnetænder bliver smidt, når de ny voksentænder vokser ud. Der er kasseret mange hvalpe af denne årsag, idet de nye blivende hjørnetænder presses indad og derved gå i op i ganen.

Sjovt nok ikke det store problem for de hvalpe, der har arbejdet med træk-leg!

Det er ikke noget problem, for man har jo husket jævnlig at lave kontrol af munden. – ØH!

Pubertetsfasen fra 7-10 måneder.

- **2 kritiske fase**

Hunden bliver fysisk kønsmoden og er i hormonal ubalance.

Tæver bliver lettere irritable i løbetiden (højløbske).

Hanhunden kan ikke høre en skid!

Dominans- og rangordensproblemer kan igen forekomme. Har man ikke kunnet dæmpe de dominansstærke hunde før, er det nu, man skal redde ”stumperne”.

Afledning frem for vold !

De dominanssvage skal stadig undgå at komme i konflikt situationer, idet hormonforandringerne forstærker aggressiviteten, men pga. det svage nervesystem, kan den ikke magte det og kan blive til angstbidere.

Tæven kan blive indbildt drægtig 63 dage efter første løbetid med mælkeproduktion og ”adoption” af ting.

Her er tale om den anden kritiske fase, som til dels bunder i en hormonel ubalance og hvor især dominante hunde er i fokus.

Det er vigtigt at fastholde lederskabet mellem hund og fører gennem konsekvens – brug ikke straf/vold, men i stedet træne med hundens byttedrift – målet er en arbejdsglad hund – så brug altså afledning.

Det vil kræve mange tykke bøger for at beskrive variationerne – og efter bind 8 kan man ikke huske, hvad der stod i bind 3.

Psykologi frem for magt! – og dagbog er ikke at foragte.

Dressurperioden fra 10-17 måneder.

Hormonal i balance og dermed klar til at modtage læring.

Den psykiske udvikling har givet en vis robusthed og kan tåle egentlig dressur.

Er hunden korrekt udviklet, kan et større uddannelsesprogram startes.

Psykisk kønsmoden fra 17-22 måneder.

- **3. kritiske fase**

Hunden bliver voksen og selvstændig!

Perioden kan nemt strække sig efter 22 mdr. alderen.

I vild tilstand starter de egentlige pardannelser, men kun få får lov.

Hunde med stor dominans, og som ikke har fået dette dæmpet under opvæksten, vil nu sætte kraft og alvor i sine dominansytringer og kan ende med at tage magten i familien. UPS!

Husk de tre kritiske faser.

1. kritiske fase = 13 – 16 uger.
2. kritiske fase = 07 – 10 måneder.
3. kritiske fase = 17 – 22 måneder.

Hver kritisk fase varer cirka 3 uger.

Ikke alle hunde er lige påvirkelige og ved nogle hunde mærker man næsten ingen forandring. Husk desuden at terminerne kan variere fra hund til hund, men tendensen er, at mange af de driftstærke hunde indtræder senere i fasen.

FODRING AF HVALPEN.

Det skal ikke være en videnskab at fodre en hund, men omtanke og sund fornuft er en god ting i den sammenhæng, og tager man udgangspunkt i hvordan det foregår i naturen, er man på rette spor. Når man ser på en flok ulve, der har nedlagt et bytte, så er det lederen og de højest rangerende dyr, der går til ”fadet” først, medens den unge ulv eller hund må vente til sidst. På det tidspunkt er der kun nogle smårester tilbage, og når de er spist, ligger de unge dyr og hvalpene og gnaver ben og atter ben.....derfor er en ungt dyr i naturen **slank.**

Eksempel på fodring af den lille hvalp:

Morgen.....	Lidt havregryn el. cornflakes rørt ud i et surmælksprodukt (A-38 el. lign.)
Middag.....	En skive tørt, mørkt rugbrød påsmurt et tykt lag torskerogn/leverpostej el. lign.
Aften.....	Et lødigt, velbehandlet hvalpefoder – gerne strøet ud over græsplænen, så hvalpen skal bruge tid på at søge efter sin mad.

HUSK: Når hunden er fodret, skal den have ro og ikke udsættes for fysiske anstrengelser.

Den lille hvalp bør jævnligt have en blød, rå kalveknogle for at sikre kalkoptagelse til skelet og knogler, samt styrke kæbemuskulaturen og holde tænderne rene.

I rå kødben findes den mest perfekte balance mellem calcium og fosfor, som er så vigtigt for dannelsen af skelettet.

Brug **aldrig** varmebehandlede knogler.

Naturkost.

Ingen kender hundens ernæringsmæssige behov 100 procent, så for at variere fodringen så meget som muligt - hvilket giver hunden en sundere tarmflora – kan den også fodres på en mere naturlig måde: nemlig med **Naturkost**, som består af:

- 1/3 rå kød – kallun eller kæbekød
- 1/3 mørkt brød (skal være tørt p.g.a. syreindholdet), kogte ris, havregryn, pasta eller lign.
- 1/3 rå grøntsager – alle former (bedre optagelse, hvis de er blendet eller presset).

Fra 2 – ca. 5 mdr. fodres hvalpen 3 x dagligt (med ca. 8 timers mellemrum).

Fra 5 – ca. 11 mdr. fodres hvalpen 2 x dagligt og herefter er det tilstrækkeligt at fodre 1 gang i døgnet, når hunden efterfølgende kan hvile.

Hvalpens tilvækst bør foregå i et så langsomt tempo som muligt, så knogledannelsen bliver optimal. Derfor er det vigtigt at hvalpefoderet er af en god kvalitet – og du bør sørge for, **at foderet ikke indeholder mere end:**

PROTEIN: 24 – 26 %

FEDT: 12 – 14 %

og aldrig animalske biprodukter.

Fedt omdannes til energi og styrer samtidig væksthastigheden.

Protein er populært sagt byggesten.

Hvalpefoder er for- og varmebehandlet på en anden og mere intensiv måde end voksenfoder, **derfor er det vigtigt**, at du fortsætter med at give hvalpefoder, indtil hvalpens knoglevækst stopper omkring 11 – 12 mdr.s alderen.

Forfald ikke til den desværre temmelig udbredte opfattelse, at man sagtens kan give voksenfoder fra omkring 6 mdr.s alderen. Gør man det, sker der det, at hvalpen kan udnytte noget af voksenfoderet 100 % medens andet af det kun udnyttes 50 % – derved sker der en skævvridning af hvalpens vitamin- og mineraloptagelse, hvilket kan have katastrofale følger for udviklingen af skelettet.

Kost og hofteledsdisplasi.

Nogle dyrlæger har lavet et forsøg, der skulle be- eller afkræfte om den mængde af foder man giver sin hund fra 8 ugers alderen havde indflydelse på hundens HD.

De har lavet forsøget med labradorer fordi, det var for usikkert at bruge schæferhunde grundet HD statistikken. De tog 48 labradorer opdelt i 2 grupper. Det ene hold på 24 hunde fik den mængde foder de kunne spise, den anden gruppe, kontrolgruppen fik 75 % af den anbefalede mængde foder for hvalpens/hundens alder. Dyrlægerne førte kontrolrøntgen af alle hundene, de var 30, 42, 54, 78 og 104 uger gamle. Allerede ved første røntgen var der i den gruppe hvalpe, der fik fri mængde af foder dårligere hofter end i kontrolgruppen. Da hundene var 2 år gamle, var der i gruppen med fri mængde foder 16 hunde ud af 24, der havde HD og i kontrolgruppen var der 7 ud af 24, der havde HD. Røntgenmetoden der blev brugt hed OFA – Orthopedic Foundation for Animals. De lavede en tilsvarende røntgen, som svarede til den svenske metode, og der viste det sig at i gruppen med fri foder var 18 ud af 24, der havde HD og i kontrolgruppen 5 ud af 24 hunde.

Konklusionen er at hunden kan fodres til HD, og anbefalingen fra dyrlægerne der foretog forsøget er, at hvalpen kun skal have foder så at sige så den overlever. Dyrlægerne kom også frem til, at det bedste tidspunkt at fotografere for HD er når hunden er 15 mdr. (hvis billederne skal bruges til bedømmelse og stambogsføring). Derefter er der ingen ændringer, men fra 12 – 15 mdr. kan der ske en forbedring, viste det sig, ved de hunde der var i kontrolgruppen.

ORMEKUR i uge 6 + 11 og VACCINATION i uge 7 + 12 .

Hvalpen bør have fået en ormekur samt første vaccination inden den forlader opdrætteren (7 ugers alderen)

Du skal så selv give den en ny ormekur, når den er 11 uger, således at den er fri for indvoldsorm, når den skal **vaccineres i en alder af 12 uger** – inden 2. vaccination.

Hvalpene er fra fødslen - gennem modermælken - beskyttet imod diverse hundesygdomme og denne beskyttelse kan i visse tilfælde række ud over de første 3 levemåneder.

Hvis hvalpen hikker, så må man lige give yderlig en ormekur.

